

AZ ÁTVÁLTOZTATÁS SZAVAINAK ELEMZÉSE

Az átváltoztatás (konszekráció) a szentmise legfontosabb része, amikor a miséző pap a kenyér és a bor fölött megismétli Jézusnak azokat a szavait, amelyekkel az Oltáriszentséget alapította. Nagyon fontosak számunkra ezek a szavak, mert az Egyház az átváltozás, illetve az átlényegülés tényét Krisztus Eucharisztiait alapító szavai alapján állítja.

Abban nincs semmi rendkívüli, hogy Jézus az utolsó vacsorán „fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte”. Ezt teszi a zsidók húsvéti vacsoráján minden családfő. Ami számunkra fontos, hogy Jézus a kezébe vett kenyérről azt mondta: „Ez az én testem, amely értetek adatik”, a borról pedig azt állította: „ez az én vérem, az új és örök szövetsége, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára”.

Jézus szavaiból azt látjuk, hogy az, amit Jézus a kezében tart, amiről azt állítja, hogy ez az ő teste és ez az ő vére, az többé nem kenyér és bor, hanem valóban az ő teste és vére. Az ide vonatkozó kijelentésekben figyelemre méltó, hogy Jézus nem beszél kenyérről és borról, hanem csak saját testéről és vérééről. Jézus nem azt mondta tanítványainak: ez a kenyér az én testem, hanem: ez az én testem, tehát: ez a valami, amit kezemben tartok, az én testem. A biblia eredeti görög szövegében, a nyelv természetének megfelelően az alany és az állítmány között olvasható az „eszti” a „van” létige, ami egybekapcsolja őket. A logika törvénye okán ennek használata is azt mutatja, hogy a bibliai beszámolók szerint nem jelkép, hanem azonosság amire gondoltak, amikor azt állították, hogy ami kenyér volt, az Krisztus teste, ami bor volt, az Krisztus vére.

Már Mopszvesztiai Theodórosz (†466) is ezt a szempontot hangsúlyozta: „Az Úr ugyanis nem azt mondta: Ez az én testem jelképe (symboluma), ez az én vérem jelképe, hanem: Ez az én testem és vérem. Arra tanít minket, hogy ne az előttünk lévő, érzékeinkre kitett dolog természetére figyeljünk: az ugyanis a hálaadás és a fölötté kiejtett szavak által testté és vérré vált” (In Matth. Comm., 26).

Amikor Jézus azt mondja, hogy „ez az én testem, mely értetek adatik”, az „adatik” szó utal az áldozatra szánt és leölésre átadott áldozati bárányra, és arra, hogy Jézus úgy adja áldozatul testét üdvösségünkért, ahogyan az ószövetségben áldozatul adták a bárányt. A „kiontatik” megfogalmazás pedig az áldozati állatból kicsorgott vérről utal, és arra, hogy Jézus úgy ontja értünk vérére, ahogyan kiontatott egykoron a bárány vére engesztelésül.

A „szövetség vére” kifejezés nyilvánvaló utalás a mózesi szövetségekötéskor bemutatott áldozatra (Kiv 24,8; Zsid 9,18-22). A Sinai hegynél Mózes a régi szövetséget is áldozati vérral pecsételte meg. Érthető tehát, hogy az újszövetség megkötésénél is jelen van a vér. Az is fontos, hogy az átváltoztatás szavaiban az „értetek” formula Jézus önfeláldozásának megváltástani jelentőségét domborítja ki. Arra emlékeztet bennünket, hogy Jézus értünk emberekért, a mi üdvösségünkért vállalta az utolsó vacsora utáni szenvedést és kereszthalált.

Dr. Dolhai Lajos.